

Агафонова М. В.

провідний економіст відділу моделювання та прогнозування економічного розвитку Інституту економіки та прогнозування НАН України, Київ, Україна, mymaria6610@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3439-5680>

РОЗВИТОК ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ В РАМКАХ ВІЗІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ СТРАТЕГІЇ НА ПЕРІОД ДО 2030 РОКУ

Анотація. Метою статті є ідентифікація шляхів до виграшу в конкуренції за таланти, окресленої в рамках Національної економічної стратегії на період до 2030 року. У статті проаналізовано рівень освіти та навчання, навичок і компетенцій в Україні, а також конкурентоспроможність національних талантів на основі світових рейтингових досліджень World Digital Competitiveness Ranking 2021/IMD, World Talent Ranking 2021/IMD та Global Innovation Index 2021/WIPO. Хоча наша країна з року в рік за рівнем освіти й навчання демонструє тенденцію до зростання (у 2021 р. вона потрапила до ТОП-20 країн світу, уперше з 2016 р. посівши 18-ту позицію серед 64 країн), конкурентоспроможність національних талантів знижується. У зв'язку з цим визначено ключові гальмівні фактори на шляху до підвищення конкурентоспроможності національних талантів та виграшу в конкуренції за них. Першим таким фактором є здатність утримання в Україні місцевих талантів, залучених, зокрема, з міжнародного фонду талантів (у 2021 р. Україна посіла передостанню позицію в рейтингу); другим – мотиваційний фактор (за рівнем «відтоку мізків» Україна у 2021 р. увійшла до трійки країн-аутсайдерів); третім – рівень наукової концентрації в країні, який починаючи з 2018 р. поступово знижується. Надано рекомендації щодо підвищення конкурентоспроможності національних талантів і окреслено шляхи до виграшу в конкуренції за них.

Ключові слова: конкуренція за таланти, освіта та навчання, мотивація, наукова концентрація, «відтік мізків».

JEL classification: I25.

DOI: 10.32987/2617-8532-2022-3-15-25.

Очікуваними результатами виконання Національної економічної стратегії на період до 2030 року, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179, є визначення й суспільна підтримка стратегічного курсу держави в економічній сфері, послідовна реалізація якого дасть змогу Україні, зокрема, стати конкурентоспроможною на міжнародному ринку, а також забезпечити розвиток людського потен-

ціалу й виграти конкуренцію за таланти [1]. Проблематикою окресленого питання є дисбаланс між рівнем навчання та освіти (а отже, навичками й компетенціями в країні, за якими Україна демонструє тенденцію до зростання) і конкурентоспроможністю національних талантів (де наші позиції погіршилися), яка безпосередньо залежить від обсягу талантів, залучених, серед іншого, з міжнародного резерву талантів (International

© Агафонова М. В., 2022

Talent Pool), мотиваційної складової розвитку людського капіталу та, відповідно, «відтоку мізків» із країни, а також рівня наукової концентрації, за якими Україна лише послаблює власну присутність у світових рейтингах.

Обрана тема є вкрай актуальною, особливо у світлі подання 28 лютого 2022 р. офіційної заявки на членство в Європейському Союзі, адже саме Єврокомісія виступає провідною організацією щодо імплементації Плану дій з цифрової освіти (2021–2027), який одночасно є ключовою ланкою реалізації концепції створення Європейського освітнього простору (European Education Area) до 2025 р., а також сприяє досягненню цілей Європейського порядку денного в галузі навичок (European Skills Agenda), Плану дій щодо соціальних прав у Європі (European Social Pillar Action Plan) і стратегії «Цифровий компас 2030: європейський шлях до цифрового десятиліття» (2030 Digital Compass: the European way for the Digital Decade) [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій із питань конкурентоспроможності талантів, а також рівня та якості освіти й наукової концентрації проведено в рамках світових рейтингових досліджень World Digital Competitiveness Ranking і World Talent Ranking, здійснених Світовим центром конкурентоспроможності (IMD World Competitiveness Centre), а також світового дослідження Global Innovation Index, виконаного Всесвітньою організацією інтелектуальної власності (World Intellectual Property Organization). Заявка на виграш у конкуренції за таланти, окреслена в Національній економічній стратегії на період

до 2030 року, наразі потребує аналізу всіх соціогуманітарних складових розвитку економіки України.

Метою пропонованого дослідження є ідентифікація стримуючих факторів на шляху до підвищення конкурентоспроможності українських талантів задля виграшу в конкуренції за таланти в рамках візії Національної економічної стратегії на період до 2030 року.

Освіта є рушійною силою економічного прогресу, складовою інноваційного розвитку. Дослідження швейцарської бізнес-школи IMD та Світового центру конкурентоспроможності IMD, які розробили Індекс конкурентоспроможності в цифровому середовищі (IMD World Digital Competitiveness Ranking, WDCR), засвідчили досить високі позиції України за субфактором «навчання та освіти» (training & education), що є елементом фактора «знання», цільовим латентним показником і містить такі складові: навчання співробітників; загальні державні витрати на освіту (% ВВП); досягнення вищої освіти (% населення, яке здобуло принаймні вищу освіту у віці 25–34 років); співвідношення учнів і вчителів (у вищій освіті); випускники наукових спеціальностей (% випускників в ІКТ, інжинірингу, природничо-математичних дисциплінах); жінки з науковим ступенем (частка жінок із науковим ступенем у віці 25–65 років). Зазначені критерії ґрунтуються на світових базах даних ЮНЕСКО та ОЕСР, окрім критерію «навчання співробітників», який сформовано за результатами опитувань [3, с. 179]. Отже, рівень навчання та освіти є агрегованим показником, який акумулює в собі індикатори рівня навчання співробітни-

ків, загальних державних витрат на освіту, досягнень вищої освіти, співвідношення учнів і вчителів, а також жінок із науковим ступенем. Розглянемо позицію України серед реперних країн світу за рівнем навчання та освіти протягом 2014–2021 рр.

Згідно з рейтинговим дослідженням «World Digital Competitiveness Report», Україна за рівнем навчання й освіти у 2021 р. увійшла до ТОП-20 країн світу та вперше з 2016 р. посіла 18-ту позицію серед 64 країн, випередивши такі високорозвинуті індустріальні країни, як США, Велика Британія і Франція, а також Фінляндію, що є лідером у галузі освіти (рис. 1).

Доволі високий рівень освіти в Україні підтверджує також Global Innovation Index 2021 (GII), згідно з яким наша країна за показником «освіта» (education), складовими якого є: витрати на освіту (% ВВП),

державне фінансування учня в закладах загальної середньої освіти (% ВВП), очікувана тривалість шкільного життя (роки), шкали PISA з читання, математики та природничих наук, співвідношення учнів і вчителів, посіла 23-є місце й таким чином увійшла до ТОП-25 серед 132 країн світу, випередивши США, Канаду, Велику Британію та Францію. Варто зауважити, що значення вказаних індикаторів у GII сформовано на основі світових баз даних ЮНЕСКО й ОЕСР [5, с. 82–185].

Дослідження, проведене Інститутом управління та розвитку (Institute of Management and Development, IMD) у рамках Світового рейтингу талантів (World Talent Ranking, WTR) у 2020 р., довело, що «саме ті економіки країн, які інвестують в освіту, є найбільш конкурентоспроможними в галузі талантів». Незважаючи на досить високі показники

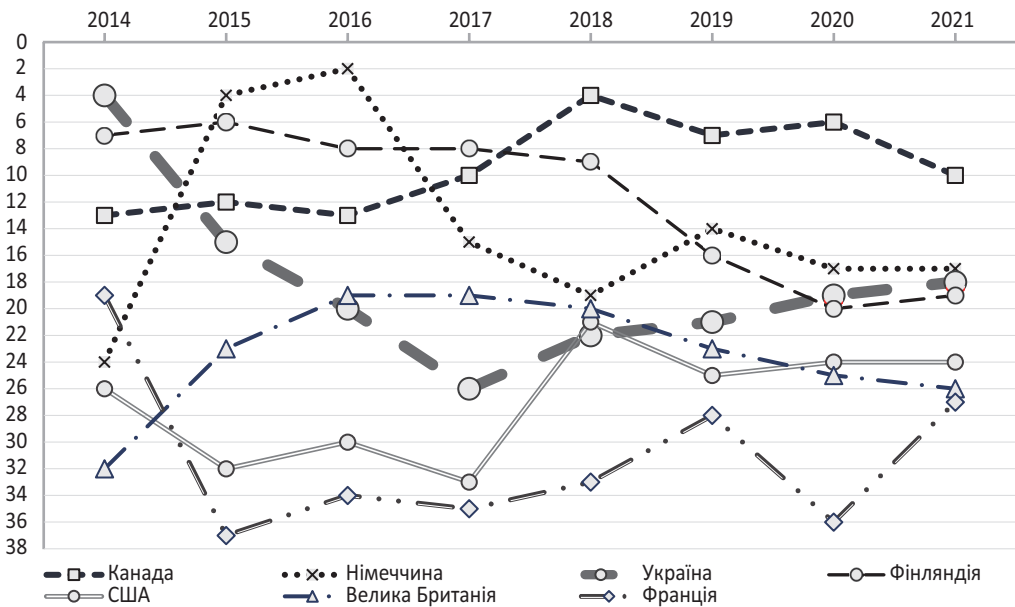

Рис. 1. Місце України у світі за рівнем навчання та освіти (серед 64 країн світу*)

* Протягом 2014–2020 рр. у рейтинговому дослідженні брали участь 63 країни, у 2021 р. – 64. Побудовано автором за: [3, с. 62–173; 4, с. 54–167].

освіти, Україна у WTR 2021 посіла лише 46-е місце серед 64 країн світу, тим самим погіршивши свою позицію відносно попереднього року (у 2020 р. вона посідала 42-е місце серед 63 країн світу). З'ясуємо, що слугує гальмівними механізмами розвитку й утримання національних талантів на території нашої держави,

а отже, підвищення конкурентоспроможності національних талантів.

З цієї метою доцільно навести фактори та підмножину субфакторів, використаних у WTR і проаналізованих у нашій статті, їх українські відповідники та методологію визначення (табл. 1). Варто зауважити, що критерії оцінки статистичних даних

Таблиця 1

Фактори та підмножина субфакторів World Talent Ranking, їх українські відповідники та методологія визначення

World Talent Ranking Factors & subfactors	Фактори та субфактори Світового рейтингу талантів	Методологія визначення
Appeal (The extent to which a country taps into the overseas talent pool)	Попит на таланти (ступінь збереження в економіці власних талантів, зокрема залучених із міжнародного фонду талантів)	Статистичні дані плюс результати опитувань
Cost-of-living index	Індекс вартості життя	Статистичні дані
Attracting and retaining talents	Залучення та утримання талантів	Результати опитувань
Worker motivation	Мотивація працівника	
«Brain drain»	«Відтік мізків»	
Quality of life	Якість життя	
Foreign highly-skilled personnel	Іноземні висококваліфіковані кадри	Статистичні дані
Remuneration in services professions	Оплата праці за галузями сфери послуг	
Remuneration of management	Оплата праці керівництва	
Collected personal income tax	Зібраний податок на доходи фізичних осіб	Результати опитувань
Justice	Правосуддя	
Exposure to particle pollution	Вплив забруднюючими частинками	Статистичні дані
Readiness (the availability of skills and competencies in the talent pool)	Рівень навичок і компетенцій (у кадровому резерві)	Статистичні дані плюс результати опитувань
Labor force growth	Зростання робочої сили	Статистичні дані
Skilled labor	Кваліфікована праця	Результати опитувань
Finance skills	Фінансові навички	
International experience	Міжнародний досвід	
Competent senior managers	Компетентні керівники вищого рівня	
Primary and secondary education	Початкова та середня освіта	Статистичні дані
Graduates in Sciences	Випускники наукових спеціальностей	
University education	Університетська освіта	
Management education	Освіта в галузі менеджменту	Результати опитувань
Language skills	Мовні навички	
Student mobility inbound	Студентська мобільність (в'їзна)	Статистичні дані
Educational assessment – PISA	Оцінювання результатів освітнього процесу – PISA	

Складено автором за: [6, с. 27, 101–112].

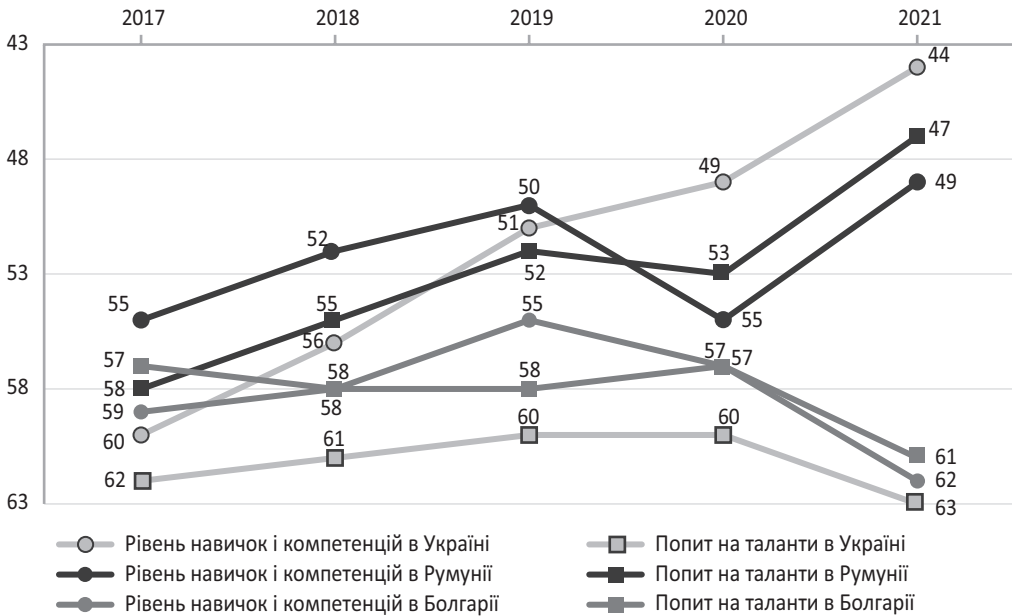

Рис. 2. Рейтинги країн групи «інноваторів, що формуються» за окремими факторами World Talent Ranking (серед 64 країн світу*)

* Протягом 2014–2020 рр. у рейтинговому дослідженні World Talent Ranking брали участь 63 країни, у 2021 р. – 64 країни.

Побудовано автором за: [7, с. 52, 92, 106].

WTR посилаються на світові бази даних ЮНЕСКО, ОЕСР, а також MERCER Cost of Living Survey, UBS Prices and Earnings, HCM International Ltd.

З огляду на доволі високі показники навчання та освіти, рівень навичок і компетенцій, наявних в Україні у 2021 р., динамічно зростає. Попри це, попит на таланти, а саме здатність утримання в Україні місцевих талантів, зокрема залучених із міжнародного фонду талантів, демонструє спадний тренд (рис. 2). За щорічного зростання рівня навичок та компетенцій у результаті високого рівня освіти наша країна не зосереджує зусилля на утриманні місцевих талантів, залучених, зокрема, з міжнародного резерву (за фактором «попит на таланти» Україна у 2021 р. посіла передостаннє місце

серед 64 країн світу). Зазначене вказує на те, що вона не повною мірою задовольняє попит ринку на таланти, а це, у свою чергу, відображається на її позиції у Світовому рейтингу талантів. Згідно зі звітом WTR 2020, економіки, що перебувають на вершині світового рейтингу талантів, – це ті, які звертаються до міжнародного фонду талантів (International Talent Pool); за визначенням це «країни, відкриті як для людей, так і для ідей» [6, с. 14].

Моніторинг згаданих факторів у розрізі країн групи «інноваторів, що формуються», до яких окрім України входять Румунія, Болгарія й Македонія¹ (згідно з інноваційним табло ЄС, яке включає дані щодо держав-

¹ Македонія не бере участь у дослідженнях WTR і WDCR.

членів, країн – кандидатів на вступ до ЄС та деяких інших країн [8]), свідчить, що за цими факторами лише в Україні спостерігається дисбаланс, а також тенденція до його зростання (див. рис. 2). Зазначене вимагає дієвих змін для його усунення з метою збільшення інтелектуального потенціалу нації, підвищення рівня конкурентоспроможності її талантів і виграшу в конкуренції за них та загалом зростання конкурентоспроможності нашої держави в рамках підтримки її стратегічного курсу в економічній сфері.

Отже, одним із основних кроків на шляху до виграшу в конкуренції за таланти є звернення до міжнародного фонду талантів (International Talent Pool) із метою залучення та утримання обдарованих особистостей на території нашої держави, використання досвіду економік країн, що перебувають на вершині світового рейтингу талантів (Швейцарії, Швеції, Люксембургу, Норвегії, Данії,

Австрії, Ісландії, Фінляндії, Нідерландів, Німеччини) [7, с. 26].

Наступним вагомим кроком до виграшу в конкуренції за таланти виступає такий ендогенний фактор, як мотивація співробітників. Слід зазначити, що згідно з WTR 2021 до найбільш конкурентоспроможних економік світу в галузі талантів належать країни з найкращими показниками мотивації співробітників, подібно до показників освіти [7, с. 14]. Знову ж таки, за показником «мотивація працівника» наша країна протягом 2014–2021 рр. втратила 9 позицій, опинившись на 50-му місці серед 64 країн світу, наслідком чого став значний відтік кваліфікованих кадрів за кордон, де наша держава з часів збройного конфлікту на Сході України посідає позиції серед аутсайдерів (у 2021 р. за показником «відтік мізків» вона потрапила до останньої трійки країн, і це найнижчий результат за останніх сім років) (табл. 2).

Таблиця 2

Показники соціального опитування та рейтинги складових фактора «попит на таланти» в Україні протягом 2014–2021 рр.*

Рік	Показник							
	Мотивація працівника		Залучення та утримання талантів		Іноземний висококваліфікований персонал		«Відтік мізків»	
	соц. опит. (макс. 10)	рейтинг	соц. опит. (макс. 10)	рейтинг	соц. опит. (макс. 10)	рейтинг	соц. опит. (макс. 10)	рейтинг
2014	5,26	41	6,98	25	4,17	47	6,34	11
2015	5,52	40	6,06	44	2,85	55	2,39	57
2016	5,03	46	5,31	55	2,89	57	2,0	58
2017	4,68	52	5,08	60	2,45	60	2,09	59
2018	4,79	52	5,7	55	2,86	59	2,07	60
2019	4,3	58	5,52	59	2,55	59	2,39	58
2020	5,10	53	6,16	47	2,93	59	2,43	59
2021	4,95	50	6,35	42	2,86	58	1,9	62

* Протягом 2014–2020 рр. у рейтинговому дослідженні World Talent Ranking брали участь 63 країни, у 2021 р. – 64 країни.

Складено автором за: [6; 7; 9–14].

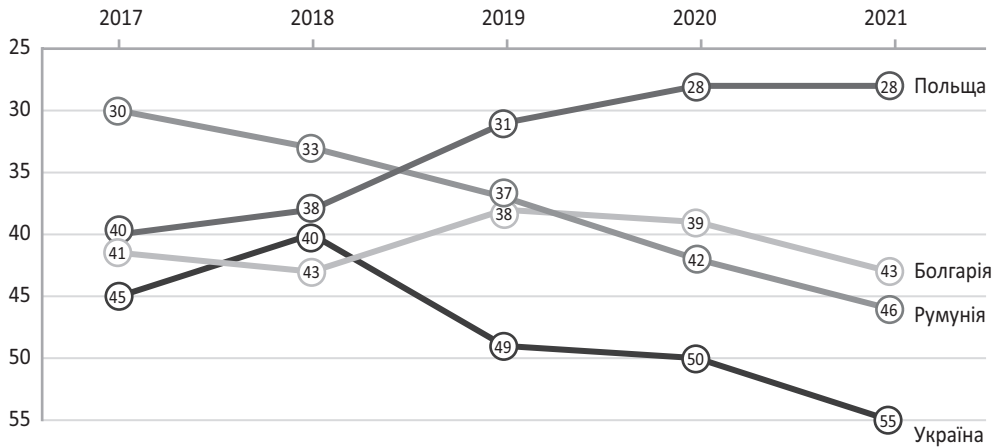

Рис. 3. Позиції країн групи «інноваторів, що формуються» та Польщі за субфактором «наукова концентрація»*

* Протягом 2017–2020 рр. у рейтинговому дослідженні World Digital Competitiveness Report брали участь 63 країни, у 2021 р. – 64 країни.

Побудовано автором за: [3].

Слід наголосити, що на міжнародному ринку праці Україна на сьогодні посідає одне з провідних місць серед країн – донорів інтелектуального ресурсу та фактично бере участь в економічному розвитку як країн, що розвиваються, так і розвинутих країн світу.

Крім того, за досить високого рівня навчання й освіти показник наукової концентрації в нашій державі продовжує погіршуватися третій рік поспіль. Як наслідок, за субфактором «наукова концентрація»² Україна втратила 15 позицій, опинившись у 2021 р. на 55-му місці – найнижчому

² Субфактор «наукова концентрація» (scientific concentration) є складовою фактора «знання» та формується з таких елементів: загальні витрати на дослідження і розробки (ДіР, %), ДіР на одну особу, жінки-дослідники, продуктивність ДіР у публікаціях, науково-технічна зайнятість, гранти на патентування високотехнологічних винаходів, використання роботів в освіті та ДіР. Критерії оцінки статистичних даних посилаються на світові бази даних ЮНЕСКО, ОЕСР, NSF Science & Engineering Indicators, WIPO Statistics Database і Robots in Education and R&D.

серед країн групи «інноваторів, що формуються» (рис. 3). Такий рівень наукової концентрації теж слугує вагомим гальмівним фактором на шляху до підвищення конкурентоспроможності національних талантів. Водночас Польща, на противагу як Україні, так і країнам групи «інноваторів, що формуються», за вказаним субфактором зміцнила власні позиції, посівши 28-е місце серед 64 країн світу.

Причинами істотного зниження рівня наукової концентрації в Україні є переважно погіршення науково-технічної зайнятості, занижкий рівень витрат на ДіР, а також зменшення кількості грантів на патентування високотехнологічних винаходів. Рейтингові позиції України й окремих країн світу за цими складовими відображено в табл. 3.

Як відомо, наука виступає рушійною силою технологічного прогресу. Утім, на сьогодні в Україні гострою соціальною проблемою є значне

**Місце України у світі за окремими критеріями субфактора
«наукова концентрація» протягом 2018–2021 рр.***

Країна	Науково-технічна зайнятість				Продуктивність ДіР у публікаціях				Загальні витрати на ДіР, %				Гранти на патентування високотехнологічних винаходів			
	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021	2018	2019	2020	2021
Україна	40	40	48	53	29	23	21	20	48	54	52	53	32	37	37	44
Румунія	42	42	52	48	21	20	20	22	51	51	50	52	30	27	31	34
Болгарія	39	39	42	38	50	52	52	47	42	46	45	43	10	15	26	25
Польща	33	33	36	37	14	12	14	16	35	36	33	29	39	36	35	40
Франція	16	16	18	16	15	14	15	15	14	13	13	15	22	19	18	15
Німеччина	17	18	22	26	13	11	13	12	8	9	8	8	25	24	21	18
Велика Британія	9	8	9	8	5	4	5	6	21	22	22	22	23	21	22	19
Фінляндія	13	11	13	9	49	51	51	50	10	11	12	12	12	10	8	9
Норвегія	14	15	24	21	43	45	45	44	17	16	16	17	33	29	28	28
Швеція	3	4	5	3	40	41	40	40	4	4	5	4	11	8	7	7
Канада	5	5	6	5	12	13	11	11	23	23	23	24	9	11	12	13
США	7	7	1	18	3	3	3	3	11	10	10	9	6	5	5	4
Японія	35	36	37	40	16	15	16	14	6	6	6	5	3	4	4	5
Китай	48	49	2	1	1	1	1	1	15	14	15	14	20	14	9	8

* Протягом 2017–2020 рр. у рейтинговому дослідженні World Digital Competitiveness Report брали участь 63 країни, у 2021 р. – 64 країни.

Складено автором за: [3; 4; 15; 16].

падіння статусу інтелектуальної праці, науково-технічної зайнятості (протягом 2018–2021 рр. наша країна втратила 13 позицій, посівши 53-є місце серед 64 країн світу, найнижче як серед країн групи «інноваторів, що формуються», так і серед розглянутих країн (див. табл. 3)). Відсутність фінансової підтримки урядом цього виду діяльності змушує багатьох людей висококваліфікованої розумової праці або відмовлятися від спеціальності й погоджуватися на роботу, яка не вимагає високого рівня освітньої кваліфікації, або емігрувати за кордон у пошуках гідних умов праці для реалізації власного інтелектуального потенціалу.

За даними World Economic Forum, до 2025 р. прогнозується зростання

попиту на спеціалістів у галузі науки та аналізу даних [17, с. 30]. Тому, з метою активізації ДіР, яким влада також не приділяє належної уваги (згідно з Global Innovation Index, у 2021 р. рівень загальних витрат на ДіР в Україні становив 0,5 % ВВП, тимчасом як у Польщі – 1,3 %, в Угорщині – 1,5 % ВВП [5, с. 52–163]), а також задля підвищення конкурентоспроможності в галузі талантів, державі вкрай необхідно не лише збільшити інвестиції в інтелектуальний потенціал нації, сферу освіти, науки та інновацій, а й зробити акцент на створенні комплексу стимулів і переваг для залучення (зокрема, з міжнародного фонду талантів) та утримання в країні висококваліфікованих кадрів. При цьому вона повинна сфокусуватися

на мотиваційній складовій розвитку людського капіталу й підвищенні рівня наукової концентрації в країні, що відкриває реальні перспективи

на майбутнє в контексті виграшу в конкуренції за таланти в рамках візії Національної економічної стратегії на період до 2030 року.

Список використаних джерел

1. Про затвердження Національної економічної стратегії на період до 2030 року : постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 № 179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text>.
2. Digital Education Action Plan (2021-2027) / European Education Area. URL: <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital/education-action-plan>.
3. IMD World Digital Competitiveness Ranking 2021. URL: https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/release-2021/digital_2021.pdf.
4. IMD World Digital Competitiveness Ranking 2018. URL: https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/imd_world_digital_competitiveness_ranking_2018.pdf.
5. Global Innovation Index 2021 / WIPO. 2021. URL: https://www.wipo.int/edocs/pubdocs/en/wipo_pub_gii_2021.pdf.
6. IMD World Talent Ranking 2020. URL: https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/release-2020/talent/imd_world_talent_ranking_2020.pdf.
7. IMD World Talent Ranking 2021. URL: <https://www.imd.org/centers/world-competitiveness-center/rankings/world-talent-competitiveness/>.
8. Про схвалення Стратегії розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 року : розпорядження Кабінету Міністрів України від 10.07.2019 № 526-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text>.
9. IMD World Talent Ranking 2019. P. 93. URL: https://www.imd.org/contentassets/4858dca6cb3742119ee063f0d052fffa/imd_world_talent_ranking.pdf.
10. IMD World Talent Ranking 2018. P. 95. URL: https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/release-2018/talent-2018/talent_ranking_2018.pdf.
11. IMD World Talent Ranking 2017. P. 95. URL: https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/talent-ranking/talent_ranking_2017_web.pdf.
12. IMD World Talent Ranking 2016. P. 81. URL: https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/talent_2016_web.pdf.
13. IMD World Talent Ranking 2015. P. 79. URL: https://meetings.myswitzerland.com/zh-hant/inspiration/references/country-ranking/-/media/st/documents/meetings/referneces/talent_2015_web.pdf.
14. IMD World Talent Ranking 2014. P. 21-23. URL: https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/wcc-world-talent_report_2014.pdf.
15. IMD World Digital Competitiveness Ranking 2020. P. 56-169. URL: https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/release-2020/digital/digital_2020.pdf.
16. IMD World Digital Competitiveness Ranking 2019. P. 54-167. URL: <https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/release-2019/digital/imd-world-digital-competitiveness-rankings-2019.pdf>.
17. WEF The Future of Jobs Report 2020. P. 30. URL: http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2020.pdf.

Mariia Agafonova

Institute of Economics and Forecasting of the National Academy of Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine, mymaria6610@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3439-5680>

HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT ACCORDING THE NATIONAL ECONOMIC STRATEGY OF UKRAINE UNTIL 2030

Abstract. *The aim of the article is to identify ways to win the competition for talents, outlined in the National Economic Strategy of Ukraine until 2030. The article analyzes the level of education and training in Ukraine, the level of skills and competencies available in the country, as well as the level of competitiveness of national talents based on the World Digital Competitiveness Report (WDCR) 2021/IMD, World Talent Ranking (WTR) 2021/IMD and Global Innovation Index 2021/WIPO. Despite the fact that from year to year the level of education and training in Ukraine shows a growing trend (in 2021 according to the WDCR Ukraine was included in the TOP-20 countries, for the first time since 2016 occupying 18th position among 64 countries of the world), the level of competitiveness of national talents is weakening (in 2021 the country weakened its position, taking 46th place among 64 countries against 42nd place in 2020). In this regard, the basic barriers to increasing the competitiveness of national talents and winning competition for them have been identified. The first of them is the ability to retain local talents in Ukraine, attracted, in particular, from the International Talent Pool (according to this indicator, our country occupies the penultimate position, even though according to the WTR 2020, the International Talent Pool is approached by those economies that are at the top of the world talent rankings). The second barrier is the motivating factor (by the level of «brain drain», Ukraine ranked among the top three outsiders in 2021, despite the fact that according to the WTR 2021, the world's most competitive economies in the field of talent are the best employee motivation, similar to education indicators). The last obstacle on the way to increasing the competitiveness of national talents is the level of scientific concentration in the country, which since 2018 shows a declining trend (according to this indicator during 2018-2021, our country lost 15 positions). Recommendations for increasing the level of competitiveness of national talents are given and the ways to win the competition for talents are outlined.*

Keywords: *competition for talents, education and training, motivation, scientific concentration, «brain drain».*

References

1. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2021). *On the approval of the National Economic Strategy for the period until 2030* (Resolution No. 179, March 3). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/179-2021-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
2. European Education Area. (n. d.). *Digital Education Action Plan (2021-2027)*. Retrieved from <https://education.ec.europa.eu/focus-topics/digital/education-action-plan>.
3. IMD. (n. d.). *IMD World Digital Competitiveness Ranking 2021*. Retrieved from https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/release-2021/digital_2021.pdf.
4. IMD. (n. d.). *IMD World Digital Competitiveness Ranking 2018*. Retrieved from https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/imd_world_digital_competitiveness_ranking_2018.pdf.
5. WIPO. (2021). *Global Innovation Index 2021*. Retrieved from https://www.wipo.int/docspubdocs/en/wipo_pub_gii_2021.pdf.

6. IMD. (2020). *IMD World Talent Ranking 2020*. Retrieved from https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/release-2020/talent/imd_world_talent_ranking_2020.pdf.
7. IMD. (2021). *IMD World Talent Ranking 2021*. Retrieved from <https://www.imd.org/centers/world-competitiveness-center/rankings/world-talent-competitiveness/>.
8. Cabinet of Ministers of Ukraine. (2019). *On the approval of the Strategy for the development of the sphere of innovative activity for the period up to 2030* (Order No. 526-p, July 10). Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-%D1%80#Text> [in Ukrainian].
9. IMD. (2019). *IMD World Talent Ranking 2019*, p. 93. Retrieved from https://www.imd.org/contentassets/4858dca6cb3742119ee063f0d052fffa/imd_world_talent_ranking.pdf.
10. IMD. (2018). *IMD World Talent Ranking 2018*, p. 95. Retrieved from https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/release-2018/talent-2018/talent_ranking_2018.pdf.
11. IMD. (2017). *IMD World Talent Ranking 2017*, p. 95. Retrieved from https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/talent-ranking/talent_ranking_2017_web.pdf.
12. IMD. (2016). *IMD World Talent Ranking 2016*, p. 81. Retrieved from https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/talent_2016_web.pdf.
13. IMD. (2015). *IMD World Talent Ranking 2015*, p. 79. Retrieved from https://meetings.myswitzerland.com/zh-hant/inspiration/references/country-ranking/-/media/st/documents/meetings/referneces/talent_2015_web.pdf.
14. IMD. (2014). *IMD World Talent Ranking 2014*, pp. 21-23. Retrieved from https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/wcc-world-talent_report_2014.pdf.
15. IMD. (2020). *IMD World Digital Competitiveness Ranking 2020*, pp. 56-169. Retrieved from https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/release-2020/digital/digital_2020.pdf.
16. IMD. (2019). *IMD World Digital Competitiveness Ranking 2019*, pp. 54-167. Retrieved from <https://www.imd.org/globalassets/wcc/docs/release-2019/digital/imd-world-digital-competitiveness-rankings-2019.pdf>.
17. World Economic Forum. (2020). *The Future of Jobs Report 2020*, p. 30. Retrieved from http://www3.weforum.org/docs/WEF_Future_of_Jobs_2020.pdf.